

עניין: דברי סופרים צריכים חיזוק

שו"ת מן השמים – רבי יעקב ממארוויש תשובה יז

הערת אור לשמים – רבי ראובן מרגליות

וכו' עיי"ש: (וכ' ר"ל שישנם שלשה סוגים במצות דרבנן א' שלא העמידו דבריהם כשל תורה. ב' שעשו חיווק לדבריהם כעין של תורה וג' שחחויקו דבריהם יותר משל תורה והם א' בדברים שתקנו משום ספק שבהם אין לדמות גוירות החכמים זו לזו שמעמים העמידו ופעמים לא העמידו. חיווק יותר משל תורה חיינו בתקנות שכל עיקרם דרבנן כמו נר חנוכה מקרא מגילה עירובין ונטי' כי היכי דלא דיתו לזולתי כחו עיין רדב"ן ח"ה סי' כ' אלפים ר"ט. אבל כאשר גזרו למען לעשות סיג ונדר לדברי תורה בהן עשו חיווק לדבריהם כעין של תורה עיין בתשובת הרמב"ם המובאת בכ"ס הל' מילה פ"ג ה"ו ויתישב בזה כל אשר נתקשה חיד מלאכי בכלל רמ"ו עיין בו ושפיר מדוקדקים דברי התשובה ההיא.

יד מלאכי כלל רפו

ונראה לענ"ד, דמכאן תשובה מוצאת על מה שכתב מרן בכסף משנה פ"ג מהל' נדרים הל' ט' לדעת הרמב"ם, דמילי דרבנן שיש להם קצת סמ"ך בתורה, לא אתו לזולתי בהו, ולפיכך אינם צריכים חיזוק. וקרוב לזה כתב לדעת בה"ג בב"י או"ח סי' תרי"ג גבי מעבר לשוט, עיין שם⁷⁸. דהא קחוינן ליה להרמב"ם גבי ירושת הבעל דאסמכתא גמורה היא כתב ועבדו בה רבנן חיזוק.

ובלא זה נמי הא איכא לאוכוחי איפכא מדברי התוס' בפרק חזקת הבתים (ב"ב) מ"ט ב' (ד"ה וכדרב כהנא) שכתבו וזה

מהר"ל באר הגולה הבאר הראשון

השני, הם המצות שהם בעצמם דברי סופרים והביאו ראיה ודרש מן התורה, ואמרו על זה כי המצוה מדבריהם רק קרא אסמכתא בעלמא. ורבים טועים שסבורים לומר כי אין לאותה מצוה כלל שום עניין אל התורה באמת, רק שהם עשו למצוה דבר דרש מן התורה כאלו היה זה מליצה בלבד. והאומרים כך טעו לא הבינו דבריהם, כי ח"ו שיהיה דבר אחד מדבריהם נאמר להרחבת הלשון ויפוי המליצה, רק כל דבריהם אמת. וכאשר אמרו מנין דבר זה והביאו ראיה מן המקרא, יש באמת ראיה מן המקרא לדבריהם ויתבאר בקצת דברים והם עדות על השאר. בפרק כל הבשר (חולין ק"י.) כל אשר

כסף משנה פ"ג מהלכות נדרים ה"ט

דאורייתא הוא דאורייתא לא צעי חיזוק. ויש לתמוה על עיוה"כ דאטו משום דרשא דועניתא את נפשותיכם שהיא אסמכתא בעלמא לימא שהיא מדאורייתא ור"ח נמי לא מלינו בתורה שהדיא שיהא אסור במענית דאע"ג דאפשר דילפינן לה מדאקשיה רחמנא למועדים דכתיב וציוס שנחמכם וצמועדיכם וצראשי חדשיכם אין זה כדאי לומר שהוא מדאורייתא. וי"ל דאיה"נ שאינן אסורין אלא מדרבנן אלא שכיון שיש להם קצת סמך בתורה לא אתו לזולתי בהו ולפיכך אינם צריכים חיזוק ומשום דאסמכתא דראש חודש מיפרשא קצת טפ מאסמכתא דעיוה"כ כתב דצעיוה"כ חייב לזוס ואין ז"ל צר"ח דכיון דאסמכתא דידיה מפורשת טפי פשיטא דאינו צריך חיזוק והא דאמרין ר"ח דאורייתא הוא היינו לומר שזכר בתורה סמוך למועדות ואסמכתא קרובה היא להקישו להם לענין אסור מענית אבל איה"נ דלא מיתסר אלא מדרבנן וכן

תוס' ב"ב מט: ד"ה וכדרב כהנא

דהיינו ציד האשה ועוד מלינין למימר דלא עשו חיזוק אלא בדבר שיש לו שורש מן התורה כגון ירושה דליכא ירושה דאורייתא אבל בדבר דליכא כוותיה דאורייתא לא עבדו רבנן חיזוק אי נמי פירות ללא